

Drempelloze instroom

een eerste stap op weg naar een doorlopende leerroute vmbo-mbo

De School voor Sport en Bewegen van het ROC Tilburg nam in 2019 het initiatief tot intensieve samenwerking met voortgezet onderwijs scholen uit de regio. In eerste instantie om leerlingen van VO-scholen zo goed mogelijk voor te bereiden op een mogelijke doorstroom naar de opleiding Sport en Bewegen. En vervolgens ook om de studiesuccessen van eerstejaars studenten Sport en Bewegen te verbeteren. Vanwaar dit initiatief?

TEKST MARGRIET DEN BAK

Stel, je hebt als vmbo'er een passie voor bewegen en bent ook nog eens gezegend met voldoende motorische vaardigheden. Dan is de keuze voor een mbo-opleiding Sport en Bewegen voor de hand liggend.

Jaarlijks maken dan ook vele sportminnende vmbo'ers na het behalen van hun diploma op het voortgezet onderwijs de overstap naar een opleiding Sport en Bewegen op niveau twee, drie of vier.

Succes gegarandeerd, zou je zeggen. Maar toch blijkt ook een aantal van deze studenten de eindstreep bij Sport en Bewegen niet zonder slag of stoot te halen. Voegtijdig verlaten zij soms de opleiding. Gedesillusioneerd vanwege het feit dat de opleiding anders was dan ze zich hadden voorgesteld. Of teleurgesteld omdat zich onvoldoende nieuwe uitdagingen aandienen.

Instroom zonder intake

Het gesprek is in eerste instantie aangegaan met een drietal scholen voor voortgezet onderwijs in de regio. Deze scholen hebben actieve en vooruitstrevende docenten lichamelijke opvoeding, die willen meedenken over de inhoud van het examenvak LO2 (voor leerlingen van de gemeente of theoretische leerweg) of een sportgerelateerd keuzevak (voor basis- en kaderleerlingen) in relatie tot de opleiding Sport en Bewegen. Binnen de programma's van toetsing en afsluiting (PTA's) wordt gekeken naar mogelijkheden om invulling te geven aan competenties die noodzakelijk zijn op het mbo. Er wordt – naast de inzet op motorische vaardigheden – vooral ook ingezet op vaardigheden als instructie geven, voor de groep staan en organiseren. Van groot belang blijkt ook de aandacht voor acht kernwaarden (zie kader) die worden gehanteerd binnen de opleiding Sport en Bewegen van het ROC Tilburg. De kernwaarden geven een beeld over de beroepshouding van de student. Zo ontstaan uiteindelijk convenanten waarin – naast aandacht voor de samenwerking tussen mbo en VO – ook een pakket aan voorwaarden ligt voor een instroom zonder intake. De zogenaamde drempelloze instroom voor VO-leerlingen die voldoen aan de gezamenlijk opgestelde succesfactoren voor de overgang van de VO-leerling naar mbo Sport en Bewegen.

Docent LO Caro Bakker (Campus013) zegt hierover: “Een drempelloze instroom motiveert leerlingen en kan daarnaast ook voor een stukje rust zorgen. Deze leerlingen hebben niet de druk van de momentopname tijdens de intake, maar kunnen gedurende het volgen van hun keuzevak en de lessen LO laten zien dat zij geschikt zijn, door de gestelde eisen te behalen”.

Precies dát is ook wat Julian Callenfels, eerstejaarsstudent op de opleiding Sport en Bewegen van het ROC Tilburg benoemt. Hij haalde zijn vmbo-diploma aan de Walewyc mavo en volgde daar het LO2-programma. Hij werd met drie uur sport/sporttheorie per week goed voorbereid op de overstap naar de opleiding Sport en Bewegen. Hij ontving in zijn examenjaar een wildcard van zijn LO-docenten en was dus al direct verzekerd van plaatsing op de opleiding van zijn dromen. Hij herinnert zich nog goed hoe fijn het was dat hij zich gedurende zijn LO2-traject al kon bewijzen en niet de stress had op de intake dag zelf.

Inmiddels liggen er convenanten voor drempelloze instroom met zeven VO-scholen uit de regio en zullen er dit schooljaar nog meerdere convenanten worden getekend. Gemiddeld worden per school acht tot tien VO-leerlingen (die voldoen aan de eisen uit het convenant) zonder intake geplaatst bij de opleiding Sport en Bewegen van het ROC

Kernwaarden ROC Tilburg

Ik ben respectvol, ik communiceer, ik ben positief ingesteld, ik ben een teamplayer, ik ben een doorzetter, ik sta open voor feedback, ik denk in oplossingen, ik neem initiatief

Hoe voelt dat?

Tilburg. Leerlingen die (nog) niet voldoen aan de in het convenant gestelde eisen, mogen zich uiteraard gewoon aanmelden bij de opleiding Sport en Bewegen. Zij worden uitgenodigd voor de intake en daar beoordeeld op hun vaardigheden.

Doorlopende leerroute als stip op de horizon

Een bezoek van het Ministerie van OC&W aan het ROC Tilburg in 2020 was de aanzet tot het verkennen van de mogelijkheden voor een samenwerking die verdergaat dan bovengenoemde convenanten. Met financiële ondersteuning vanuit het programma Sterk Beroepsonderwijs (een initiatief van onder andere het Ministerie van OC&W, de mbo-raad en de VO-raad) is een leerlab opgezet. In dit leerlab werkt een projectgroep bestaande uit vier docenten van de opleiding Sport en Bewegen van het ROC Tilburg sinds oktober 2020, samen met een docent van Campus013 uit Tilburg (een vmbo-school met alle leerwegen) en met een docent van de Walewyc mavo uit Waalwijk (de eerste VO-school waarmee een convenant is gesloten). Tijdens gezamenlijke bijeenkomsten wordt de projectgroep ondersteund door een externe procesondersteuner.

Uiteindelijke stip op de horizon is een doorlopende leerroute vanuit het vmbo naar het mbo. Doel van zo'n doorlopende leerroute is een onderwijsprogramma dat start in het derde leerjaar van het vmbo, doorloopt in het mbo en mogelijk zelfs leidt tot een gecombineerd vmbo-/mbo-diploma.

Hobbels zijn er om genomen te worden

Zover is het echter nog niet. Momenteel is de projectgroep de mogelijkheden voor een doorlopende leerroute op termijn aan het verkennen. Vooralsnog is echter besproken dat de eerste stappen op weg naar die doorlopende leerroute gevormd worden door zogenaamde quick wins.

Zo gaan basisleerlingen van Campus013 die het keuzevak Sport en Leiderschap volgen vanaf komend schooljaar meedraaien bij verschillende lessen op niveau 2. Denk daarbij aan lessen als les- en leiding geven, zwemmen en medic first aid. Daarnaast vindt er ook regelmatig een uitwisseling plaats tussen docenten, waarbij een keuzevakles op Campus013 bijvoorbeeld wordt gegeven door een docent van niveau 2.

Bakker (Campus013) slaat de spijker op zijn kop: "Als docent van een sportief keuzevak wil je de leerlingen zo

goed mogelijk voorbereiden op de te maken keuze: kiezen voor een vervolgstudie in de sport of niet. Daarnaast wil je dat de leerlingen die daadwerkelijk kiezen voor een studie als Sport en Bewegen zo goed mogelijk zijn voorbereid op de opleiding, zodat ze kunnen voortbouwen op hetgeen is geleerd en ervaren in jouw lessen. En niet te vergeten, is het draaien van een gevarieerd programma met verschillende uitstapjes simpelweg gewoon heel leuk!".

Met de Walewyc mavo wordt eveneens gezocht naar mogelijkheden om de samenwerking te intensiveren en LO2-leerlingen gaandeweg al vertrouwd te maken met de opleiding Sport en Bewegen. Zo is afgesproken dat enkele tweedejaars niveau-4 studenten van de opleiding Sport en Bewegen hun examen van de basiskerntaak 'Organiseren van een evenement' gaan uitvoeren bij de LO2-groep van de Walewyc mavo. Hetzelfde gaan eerstejaars niveau-4 studenten (en tevens oud-leerlingen van de Walewyc mavo) doen met hun proeve van bekwaamheid voor het vak Les- en Leiding Geven. Verder is afgesproken dat Walewyc-leerlingen met het vak LO2 enkele keren per jaar een dag naar de opleiding Sport en Bewegen komen, voor het volgen van theorie- en praktijklessen. En tenslotte gaan docenten van de opleiding Sport en Bewegen op de Walewyc mavo diverse lessen verzorgen voor de groep leerlingen met LO2. Teun Kouwenberg, docent LO aan de Walewyc mavo verwacht dat zijn leerlingen door deze intensieve samenwerking nog veel beter worden voorbereid op hetgeen dat gaat komen. Daardoor zal het percentage oud-Walewycleerlingen dat de opleiding Sport en Bewegen vroegtijdig verlaat vanwege een verkeerde keuze, nihil zijn.

Overlap verminderen

Waar de projectgroep voor beide VO-scholen mee is gestart, is het naast elkaar leggen van de lesinhoud van LO2 c.q. het keuzevak Sport en Leiderschap en de diverse vakken die studenten Sport en Bewegen krijgen. Waar overlap wordt geconstateerd, wordt gekeken hoe deze kan worden verminderd. Dit kan bijvoorbeeld door studenten - als ze eenmaal op de opleiding Sport en Bewegen zitten - andere taken of andere keuzes te geven. Studenten die op hun middelbare school al hebben kennism gemaakt met diverse 'Sport en Bewegen-onderdelen' moeten we immers enthousiast houden. En dat doe je niet door ze steeds maar programma's te laten herhalen.

Een afspraak die we ook sowieso hebben gemaakt, is dat leerlingen van beide VO-scholen minstens één keer op de opleiding komen kijken of meedraaien. Hoe meer een leerling heeft kennism gemaakt met de school, de docenten en de lessen, hoe soepeler de overstap van vmbo naar mbo!

Margriet den Bak is docent bij de school voor Sport en Bewegen van het ROC Tilburg, en houdt zich onder andere bezig met de intake en de doorstroom vmbo-mbo.

Met dank aan Caro Bakker, Teun Kouwenberg, Julian Callenfels en Pieter Matthijsse voor hun input.

Contact

mdbak@roctilburg.nl

Kernwoorden

leerroute, leerlijn, doorstroom

Foto's

Anita Riemersma